

EUROPOS PARLAMENTAS

2009–2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

A7-0009/2014

7.1.2014

PRANEŠIMAS

dėl ES kovos su homofobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės veiksmų plano
(2013/2183(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėja: Ulrike Lunacek

PR_INI

TURINYS

Puslapis

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	11
MOTERŲ TEISIŲ IR LYČIŲ LYGYBĖS KOMITETO NUOMONĖ	12
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI.....	16

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES kovos su homofobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės veiksmų plano (2013/2183(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 8 ir 10 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją ir visų pirma į jos 21 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
- atsižvelgdamas į 2010 m. kovo 31 d. patvirtintą Europos Tarybos Ministrų komiteto rekomendaciją valstybėms narėms CM/Rec(2010)5 dėl kovos su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės priemonių,
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija“ (COM(2010) 0573),
- atsižvelgdamas į Komisijos 2012 m. ES pagrindinių teisių chartijos taikymo ataskaitą (COM(2013) 0271) ir prie jos pridėtus Komisijos tarnybų darbinius dokumentus,
- atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas, (COM(2008) 0426) ir į savo 2009 m. balandžio 2 d. poziciją dėl šio pasiūlymo¹,
- atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 24 d. Europos Sąjungos Tarybos susitikime patvirtintas Lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių asmenų (LGBTI) naudojimosi visomis žmogaus teisėmis propagavimo ir gynimo gaires,
- atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio mėn. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros pranešimą „Homofobija, transfobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės“,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros atliktos Europos Sąjungos lesbiečių, gėjų, biseksualių ir translyčių asmenų apklausos rezultatus, kurie buvo paskelbti 2013 m. gegužės 17 d.,
- atsižvelgdamas į 2013 m. spalio 1 d. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros nuomonę dėl lygybės padėties Europos Sąjungoje praėjus dešimčiai metų nuo lygybės direktyvų įgyvendinimo pradžios,

¹ OL C 241 E, 2009 10 8, p. 68.

- atsižvelgdamas į savo 2012 m. gegužės 24 d. rezoliuciją dėl kovos su homofobija Europoje¹,
 - atsižvelgdamas į savo 2012 m. gruodžio 12 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2010–2011 m.²,
 - atsižvelgdamas į savo 2013 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl kovos prieš rasizmą, ksenofobiją ir neapykantos nusikaltimus stiprinimo³,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę (A7-0009/2014),
- A. kadangi Europos Sąjunga grindžiama pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, vertybėmis;
 - B. kadangi Europos Sąjunga, nustatydama ir įgyvendindama savo politikos kryptis ir veiksmus, siekia kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;
 - C. kadangi 2013 m. birželio mėn. Europos Sąjungos Taryba patvirtino svarias gaires, skirtas lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių asmenų naudojimuisi visomis žmogaus teisėmis propaguoti ir ginti už Europos Sąjungos ribų, ir turėtų užtikrinti, kad jos būtų veiksmingai ginamos pačioje ES;
 - D. kadangi Europos Sąjunga jau koordinuoja savo veiksmus įgyvendindama visapusišką politiką: lygybės ir nediskriminavimo srityje – pagrindų strategiją „Nediskriminavimas ir lygios galimybės visiems“, lyčių lygybės srityje – 2010–2015 m. moterų ir vyrų lygybės strategiją, negalios srityje – 2010–2020 m. Europos strategiją dėl negalios ir romų lygybės srityje – ES romų integracijos nacionalinių strategijų planą iki 2020 m.;
 - E. kadangi savo veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategijoje Komisija pripažino, kad būtina plėtoti atskiras politikos sritis, susijusias su tam tikromis konkrečiomis pagrindinėmis teisėmis, remiantis Sutarčių nuostatomis;
 - F. kadangi Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, 2013 m. atlikusi ES lesbiečių, gėjų, biseksualių ir translyčių asmenų (LGBT) apklausą, nustatė, kad 2012 m. Europos Sąjungoje vienas iš dviejų LGBT respondentų jautėsi diskriminuojamas ar persekiojamas dėl seksualinės orientacijos, vienas iš trijų buvo diskriminuojamas, norėdamas gauti prekių ar paslaugų, vienas iš keturių buvo fiziškai užpultas ir vienas iš penkių buvo diskriminuojamas užimtumo ar profesinėje srityje;
 - G. kadangi Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra rekomendavo Europos Sąjungai ir valstybėms narėms parengti veiksmų planus, pagal kuriuos būtų skatinama gerbti LGBT ir

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0222.

² Priimti tekstai, P7_TA(2012)0500.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0090.

apsaugoti jų pagrindines teises;

- H. kadangi 2013 m. gegužės mėn. 11 už lygybę atsakingų ministrų¹ paragino Komisiją parengti visapusišką Europos Sąjungos LGBT lygybės užtikrinimo politiką, o 10 valstybių narių² jau patvirtino arba svarsto galimybę patvirtinti panašią politiką nacionaliniu ir regionų lygmenimis;
- I. kadangi Europos Parlamentas dešimt kartų prašė patvirtinti visapusišką Europos Sąjungos politikos priemonę, skirtą lygybei seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės požiūriais užtikrinti;

Bendrosios aplinkybės

1. griežtai smerkia bet kokią diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės ir labai apgailestauja, kad Europos Sąjungoje dar ne visada visapusiškai laikomasi lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių asmenų (LGBTI) pagrindinių teisių;
2. mano, kad šiuo metu Europos Sąjungoje trūksta visapusiškos LGBTI pagrindinių teisių apsaugos politikos;
3. pripažįsta, kad atsakomybė už pagrindinių teisių apsaugą tenka bendrai Europos Komisijai ir valstybėms narėms; ragina Komisiją kuo visapusiškiau naudotis savo kompetencija, be kita ko, sudarant palankesnes sąlygas valstybėms narėms keistis gerosios patirties pavyzdžiais; ragina valstybes nares vykdyti pagal ES teisės aktus ir Europos Tarybos rekomendaciją dėl kovos su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės priemonių prisiimtus įsipareigojimus;

Veiksmų plano turinys

4. ragina Europos Komisiją, valstybes nares ir atitinkamas agentūras kartu parengti visapusišką daugiametę LGBTI pagrindinių teisių apsaugos politiką, t. y. sukurti veiksmų planą ar strategiją, atspindinčius toliau išdėstytas temas ir tikslus;

A. Horizontalūs veiksmų plano įgyvendinimo veiksmai

- i) Komisija turėtų stengtis visose savo darbo ir kompetencijos srityse užtikrinti esamas teises, į visą atitinkamą veiklą (pvz., į būsimos politikos formavimo ir pasiūlymų rengimo arba ES teisės aktų įgyvendinimo stebėsenos procesus) įtraukdama su LGBTI pagrindinėmis teisėmis susijusius klausimus;
- ii) Komisija, taikydama atvirąjį koordinavimo metodą, turėtų palengvinti, koordinuoti ir stebėti valstybių narių keitimosi gerosios patirties pavyzdžiais procesus;
- iii) atitinkamos Europos Sąjungos agentūros, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą (angl. FRA), Europos lyčių lygybės institutą

¹ Austrijos, Belgijos, Kroatijos, Danijos, Suomijos, Prancūzijos, Italijos, Liuksemburgo, Maltos, Nyderlandų, Švedijos.

² Belgija, Kroatija, Prancūzija, Vokietija, Italija, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Ispanija, Jungtinė Karalystė.

(angl. EIGE), Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondą (angl. Eurofound), Europos policijos koledžą (angl. CEPOL), Europos Sąjungos teismo bendradarbiavimo padalinį (Eurojustą), Europos teisminį tinklą (angl. EJM) ir Europos prieglobsčio paramos biurą (angl. EASO), turėtų įtraukti su seksualine orientacija ir lytine tapatybe susijusius klausimus į savo darbo sritis ir toliau teikti Komisijai bei valstybėms narėms įrodymais grindžiamas rekomendacijas dėl LGBTI pagrindinių teisių;

- iv) reikėtų skatinti Komisiją ir valstybes nares kartu su atitinkamomis agentūromis ir Eurostatu nuolat rinkti svarbius ir palyginamus duomenis apie LGBTI padėtį Europos Sąjungoje visapusiškai laikantis ES duomenų apsaugos nuostatų;
- v) Komisija ir valstybės narės kartu su atitinkamomis agentūromis turėtų skatinti nacionalinių lygybės užtikrinimo įstaigų, nacionalinių žmogaus teisių institucijų ir kitų organizacijų, kurioms pavesta skatinti ir ginti LGBTI pagrindines teises, darbuotojų mokymą ir gebėjimų stiprinimą;
- vi) Komisija ir valstybės narės kartu su atitinkamomis agentūromis turėtų siekti informuoti piliečius apie LGBTI asmenų teises;

B. Nediskriminavimo srities bendrosios nuostatos

- i) valstybės narės turėtų sutvirtinti galiojančią ES teisinę sistemą ir siekti, kad būtų priimta pasiūlyta direktyva, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas, taip pat patikslinta jos nuostatų taikymo sritis ir susijusios išlaidos;
- ii) Komisija, valstybės narės ir atitinkamos agentūros ypatingą dėmesį turėtų skirti daugialypei diskriminacijai ir smurtui, kuriuos dėl lyties ir seksualinės orientacijos patiria lesbietės, ir parengti bei įgyvendinti atitinkamą nediskriminavimo politiką;

C. Nediskriminavimas užimtumo srityje

- i) Komisija, stebėdama Direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, įgyvendinimą, ypatingą dėmesį turėtų skirti seksualinei orientacijai, o stebėdama, kaip įgyvendinama Direktyva 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo – lytinei tapatybei;
- ii) Komisija kartu su atitinkamomis agentūromis turėtų išleisti gaires, kuriose būtų nurodoma, kad Direktyvoje 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo translyčiams ir interseksualiems asmenims yra taikoma lyties apibrėžtis;
- iii) lygybės užtikrinimo įstaigos turėtų būti skatinamos informuoti LGBTI

asmenis, taip pat profesines sąjungas ir darbdavių organizacijas apie šių asmenų teises;

D. Nediskriminavimas švietimo srityje

- i) Komisija, įgyvendindama savo jaunimo ir švietimo programas, turėtų skatinti lygybę ir nediskriminavimą dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės;
- ii) Komisija, taikydama atvirąjį koordinavimo metodą, turėtų sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms dalytis gerąja patirtimi formaliojo švietimo srityje, įskaitant mokymo medžiagą, kovos su priekabiavimu ir diskriminacija politiką;
- iii) Komisija, taikydama atvirąjį koordinavimo metodą, turėtų sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms dalytis gerąja patirtimi jų jaunimo ir švietimo sektoriuose, įskaitant jaunimo socialines tarnybas ir socialinį darbą;

E. Nediskriminavimas sveikatos priežiūros srityje

- i) Komisija turėtų įtraukti su LGBTI sveikatos priežiūra susijusius klausimus į atitinkamą platesnę strateginę sveikatos priežiūros politiką, įskaitant galimybę pasinaudoti sveikatos priežiūros paslaugomis, vienodą sveikatos priežiūrą ir ES įtaką pasaulyje su sveikatos priežiūra susijusiais klausimais;
- ii) Komisija turėtų tęsti savo darbą Pasaulio sveikatos organizacijoje, siekiant iš psichikos ir elgesio sutrikimų sąrašo išbraukti lytinės tapatybės sutrikimus ir derybose dėl Tarptautinės ligų klasifikacijos 11-os versijos (TLK-11) užtikrinti, kad lytinei tapatybei būtų taikoma nauja nepatologinė klasifikacija;
- iii) Komisija turėtų remti valstybes nares joms rengiant sveikatos priežiūros specialistus;
- iv) Komisija ir valstybės narės turėtų pradėti tyrimą dėl sveikatos priežiūros problemų, susijusių su LGBTI asmenimis;
- v) valstybės narės turėtų atsižvelgti į LGBTI asmenis įgyvendindamos nacionalinės sveikatos priežiūros planus ir politiką, taip pat užtikrinti, kad mokymo programomis, sveikatos priežiūros politika ir sveikatos priežiūros tyrimais būtų atsižvelgiama į konkrečias LGBTI asmenų sveikatos priežiūros problemas;
- vi) valstybės narės turėtų nustatyti arba peržiūrėti teisinės lyties pripažinimo procedūras, kad jomis būtų visapusiškai paisoma translyčių asmenų teisės į orumą ir fizinį neliečiamumą;

F. Nediskriminavimas gaunant prekes ir paslaugas

- i) Komisija, stebėdama Direktyvos 2004/113/EB, įgyvendinančios vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, įgyvendinimą, ypatingą dėmesį turėtų skirti translyčių asmenų galimybėms gauti prekes ir paslaugas;

G. Konkretūs translyčiams ir interseksualiems asmenims skirti veiksmai

- i) Komisija turėtų užtikrinti, kad visuose būsimuose su lygybe susijusiuose teisės aktuose, įskaitant visas naujas jų redakcijas, lytinė tapatybė būtų priskirta prie uždraustų diskriminacijos pagrindų;
- ii) Komisija, perteikdama Lyčių lygybės strategija priimtą požiūrį, turėtų įtraukti aspektus, susijusius su translyčiais ir interseksualiais asmenimis, į visas atitinkamas ES politikos sritis;
- iii) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad lygybės užtikrinimo įstaigos būtų informuotos apie translyčių ir interseksualių asmenų teises ir su jais susijusius konkrečius klausimus ir būtų rengiamos šia tema;
- iv) Komisija, valstybės narės ir atitinkamos agentūros turėtų siekti panaikinti dabartinį informuotumo, tyrimų ir atitinkamų teisės aktų, susijusių su translyčių asmenų žmogaus teisėmis, trūkumą;

H. Pilietiškumas, šeima ir judėjimo laisvė

- i) Komisija turėtų parengti gaires, kuriomis būtų užtikrinama, kad Direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje ir Direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą būtų įgyvendinamos paisant visų pagal valstybių narių nacionalinės teisės aktus teisiškai pripažįstamų formų šeimos statuso;
- ii) Komisija visų pirma turėtų teikti pasiūlymus dėl bet kokių civilinę būklę patvirtinančių dokumentų galiojimo savitarpio pripažinimo, įskaitant įregistruotas partnerystes, santuokas ir teisėtą lyties pripažinimą, siekiant sumažinti diskriminuojančias teises ir administracines kliūtis savo laisvo judėjimo teise besinaudojantiems piliečiams ir jų šeimos nariams;
- iii) Komisija ir valstybės narės turėtų išnagrinėti, ar translyčiams asmenims keičiant civilinės būklės ir tapatybės dokumentus taikomi apribojimai pažeidžia jų galimybes naudotis savo laisvo judėjimo teise;
- iv) valstybės narės, priėmusios teisės aktus dėl tos pačios lyties porų bendro gyvenimo faktinių santykių, registruotos partnerystės ar santuokos, turėtų pripažinti panašias nuostatas, priimtas kitų valstybių

narių;

I. Susirinkimų ir saviraiškos laisvė

- i) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų garantuojamos teisės naudotis saviraiškos ir susirinkimų laisve, visų pirma eitynių už lygybę ir panašių renginių atžvilgiu, užtikrinant, kad šie renginiai vyktų teisėtai ir kad būtų užtikrinama veiksminga dalyvių apsauga;
- ii) valstybės narės turėtų susilaikyti ir nepriimti teisės aktų, taip pat persvarstyti galiojančius teisės aktus, kuriais apribojama saviraiškos laisvė seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės atžvilgiu;
- iii) Komisija ir Europos Sąjungos Taryba turėtų atsižvelgti į tai, kad valstybės narės, priimančios teisės aktus, kuriais apribojama saviraiškos laisvė seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės atžvilgiu, pažeidžia vertybes, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, ir atitinkamai reaguoti;

J. Neapykantą kurstančios kalbos ir neapykantos nusikaltimai

- i) Komisija turėtų stebėti, kaip įgyvendinama Direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, ir teikti valstybėms narėms pagalbą su seksualine orientacija, lytine tapatybe ir lyties raiška susijusiais aspektais įgyvendinant šią direktyvą, visų pirma tais atvejais, kai nusikaltimai vykdomi dėl išankstinių nuostatų ar diskriminacijos, kuri galėtų būti susijusi su aukų asmeninėmis savybėmis;
- ii) ragina Komisiją pasiūlyti nauja redakcija išdėstyti Tarybos pagrindų sprendimą dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis, į jį įtraukiant kitų formų neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kurstymą, įskaitant nusikaltimus dėl lytinės orientacijos ir lytinės tapatybės;
- iii) Komisija kartu su atitinkamomis agentūromis turėtų sudaryti valstybėms narėms palankesnes sąlygas keistis su policijos pajėgų, prokuratūros, teisėjų ir paramos nukentėjusiems asmenims tarnybų darbuotojų mokymu ir švietimu susijusia gerąja patirtimi;
- iv) Pagrindinių teisių agentūra turėtų padėti valstybėms narėms efektyviau rinkti palyginamus duomenis apie nusikaltimus, susijusius su homofobine ir transfobine neapykanta;
- v) valstybės narės turėtų registruoti ir nagrinėti neapykantos nusikaltimus prieš LGBTI asmenis ir priimti baudžiamuosius įstatymus, kuriais draudžiamas neapykantos kurstymas dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės;

K. Prieglobstis

- i) Komisija kartu su Europos prieglobsčio paramos biuru (EASO) ir atitinkamomis agentūromis pagal galiojančius ES teisės aktus ir teisminę praktiką turėtų įtraukti konkrečius su seksualine orientacija ir lytine tapatybe susijusius aspektus įgyvendinant prieglobsčio srities teisės aktus, įskaitant Direktyvą 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos ir Direktyvą 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų reikalavimų, ir stebint, kaip šie aktai įgyvendinami;
- ii) Komisija ir valstybės narės kartu su atitinkamomis agentūromis turėtų užtikrinti, kad būtų rengiamas atitinkamas prieglobsčio srities specialistų, įskaitant apklausų atlikėjus ir vertėjus žodžiu, mokymas, įskaitant dabartinį mokymą, siekiant spręsti konkrečias su LGBTI asmenimis susijusias problemas;
- iii) Komisija ir valstybės narės kartu su EASO ir bendradarbiaudamos su Europos išorės veikslių tarnyba turėtų užtikrinti, kad teisinė ir socialinė LGBTI asmenų padėtis jų kilmės šalyse būtų sistemingai registruojama ir kad su tokia informacija, kaip kilmės šalies informacijos dalimi, galėtų susipažinti sprendimus dėl prieglobsčio priimančiosios šalys;

L. Plėtra ir išorės veiksmai

- i) Komisija turėtų ir toliau stebėti su seksualine orientacija ir lytine tapatybe susijusias problemas narystės siekiančiose šalyse;
 - ii) Komisija, Europos išorės veikslių tarnyba, ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais ir valstybės narės turėtų sistemingai naudotis Tarybos gairėmis skatinant LGBTI asmenų naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir užtikrinant jų apsaugą, taip pat išlaikant vieningą poziciją reaguojant į šių teisių pažeidimus;
 - iii) Komisija ir Europos išorės veikslių tarnyba turėtų teikti Europos prieglobsčio paramos biurui ir valstybėms narėms iš ES delegacijų gautą informaciją apie LGBTI asmenų padėtį trečiojoje šalyse;
5. pabrėžia, kad nustatant šią visapusišką politiką turi būti paisoma Europos Sąjungos, jos agentūrų ir valstybių narių kompetencijos sričių;
- o
o o
6. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Sąjungos Tarybai, Europos Komisijai, Europos išorės veikslių tarnybai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, visoms šioje rezoliucijoje minėtoms agentūroms ir Europos Tarybai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europos Sąjunga, nustatydamą ir įgyvendindama savo veiksmus, yra įsipareigojusi kovoti su diskriminacija (SESV 10 straipsnis). Šis įsipareigojimas vykdomas įgyvendinant esamą visapusišką kovos su diskriminacija dėl lyties ir negalios bei kovos su romų diskriminacija politiką, atitinkamai – 2010–2015 m. moterų ir vyrų lygybės strategiją, 2010–2020 m. Europos strategiją dėl negalios ir ES romų integracijos nacionalinių strategijų planą iki 2020 m.

Europos Parlamentas laikosi nuomonės, kad, siekiant kovoti su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės, tokia visapusiška politikos priemonė yra reikalinga. Nuo 2011 m. sausio mėn. Parlamentas įvairiose savo rezoliucijose dešimt kartų išsakė šį reikalavimą, prašydamas Europos Komisijos parengti kovos su homofobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės veiksmų planą. Šiame pranešime išdėstytas tokios visapusiškos politikos metmenų projektas.

Šis veiksmų planas grindžiamas trimis tvirtais teisiniais, politiniais ir politikos argumentais. **Teisiniu požiūriu** Europos Sąjunga, nustatydamą ir įgyvendindama savo politikos kryptis ir veiksmus, turi kovoti su diskriminacija (SESV 10 straipsnis). Joje taip pat draudžiama diskriminacija dėl bet kokių priežasčių (ES pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnis). Šis teisinis reikalavimas jau įvykdytas įgyvendinant visapusišką politiką lyčių lygybės, negalios ir romų integracijos srityse; dabar jį reikia įgyvendinti ir dėl seksualinės orientacijos bei lytinės tapatybės.

Politiniu požiūriu šį sumanymą palaiko Europos Parlamentas ir valstybės narės, iš kurių vienuolika 2013 m. gegužės mėn. oficialiai paragino patvirtinti tokį veiksmų planą. Europos Komisija atsakė, kad jau imtasi veiksmų lygybei seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės požiūriais užtikrinti, tačiau šie veiksmai, palyginti su visapusišku požiūriu į kitas grupes, neatitinka nustatytų standartų. Be to, valstybės narės vis dažniau panašius veiksmų planus patvirtina nacionaliniu lygmeniu (kaip jau padaryta Belgijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Nyderlanduose, Jungtinėje Karalystėje ir svarstoma padaryti Latvijoje) ir juos įgyvendina kaip platesnio masto nacionalinių lygybės planų dalį (Kroatijoje ir Portugalijoje) arba regionų lygmenimis (Belgijoje, Vokietijoje ir Ispanijoje).

Galiausiai iš **politikos** duomenų matyti, kad toks veiksmų planas būtinas. 2013 m. Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros paskelbtoje LGBT apklausoje nurodyta, kad **praėjusiais metais 47 proc. LGBT asmenų jautėsi diskriminuojami ar persekiojami** (didžiausias pavojus patirti diskriminaciją gresia lesbietėms (55 proc.), jaunimui (57 proc.) ir nepasiturintiems LGBT (52 proc.)); **26 proc.** (translyčių asmenų – 35 proc.) dėl savo seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės **buvo užpulti arba jiems buvo grasinama smurtu; tik 10 proc. jaučiasi pakankamai drąsūs, kad apie diskriminaciją praneštų policijai**, ir tik 22 proc. pranešė apie smurtą ar priekabiavimą; **32 proc. buvo diskriminuojami būsto įsigijimo ir švietimo srityse, norėdami gauti sveikatos priežiūros paslaugas, taip pat prekių ar kitų paslaugų, ir 20 proc.** (translyčių asmenų – 29 proc.) **yra diskriminuojami užimtumo arba profesinėje srityje.**

6.12.2013

MOTERŲ TEISIŲ IR LYČIŲ LYGYBĖS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui

dėl ES kovos su homofobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės
veiksmų plano
(2013/2183(INI))

Nuomonės referentė: Minodora Cliveti

PASIŪLYMAI

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas ragina atsakingą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- A. kadangi, kaip rodo teismų praktika, translyčių asmenų diskriminacija apibrėžta teisės aktais dėl lyčių lygybės, tačiau suvokiama kaip visuomeninis judėjimas ir, pilietinės visuomenės organizacijų požiūriu, translyčiai asmenys patenka į lesbiečių, gėjų, biseksualių, transseksualių ir interseksualių (LGBTI) asmenų judėjimo veiklos sritį, o ne priskiriami judėjimui už lyčių lygybę;
- B. kadangi translyčiai asmenys patiria didžiulę diskriminaciją dėl lyties darbo rinkoje ir už jos ribų ir daugelyje valstybių narių neprieinamos organizacijos, dirbančios lyčių lygybės srityje ar pasišventusios kovoti su diskriminacija arba nagrinėjančios individualius skundus dėl diskriminacijos dėl lyties, arba jos neturi tinkamos informacijos ir įgūdžių šių asmenų interesams ginti ar skundams nagrinėti, o organizacijos, priklausančios teisminių institucijų grandinei, nėra pakankamai pasirengusios ar informuotos apie tai, kaip nagrinėti translyčių asmenų diskriminacijos dėl lyties atvejus;
- 1. reiškia susirūpinimą dėl to, kad pilietinės visuomenės organizacijos ar lygybės užtikrinimo institucijos, sprendžiančios lyčių lygybės klausimus, tinkamai nesprendžia translyčių asmenų teisių ir interesų problemos; ragina valstybes nares kovos su translyčių asmenų diskriminacija užduotis skirti būtent viešosiomis lėšomis finansuojamoms pilietinės visuomenės organizacijoms ir lygybės užtikrinimo institucijoms ir užtikrinti, kad teisminių institucijų grandinei priklausantys subjektai būtų tinkamai pasirengę ir informuoti, kad galėtų nagrinėti translyčių asmenų skundus dėl diskriminacijos lyties pagrindu;

2. ragina Komisiją ir Parlamento komitetus į savo darbo sritis, pvz., pilietinių teisių, sveikatos priežiūros, švietimo ir užimtumo, įtraukti klausimus dėl translyčių asmenų;
3. pabrėžia, kad būtina laikytis žmonių lygybės principo ir jį užtikrinti – nesvarbu, kokia jų lytis, lytinė tapatybė ir lyties raiška, rasė ar seksualinė orientacija;
4. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos ir nacionalinės teisės aktuose interseksualūs asmenys neminimi ir kad stinga žinių ir mokslinių tyrimų šioje srityje; šiame kontekste ir ypač atsižvelgdamas į lyčių lygybę ragina dėti daugiau pastangų, kad teisės aktai dėl lygybės būtų veiksmingi;
5. ragina valstybes nares užtikrinti, kad LGBTI asmenys būtų apsaugoti nuo homofobišką neapykantą kurstančios kalbos ir smurto ir kad tos pačios lyties partneriams būtų užtikrinta tokia pat pagarba, orumas ir apsauga, kuri užtikrinama likusiai visuomenei; atkreipia ypatingą dėmesį į tai, kad visuomenė dažnai neigiamai žiūri į LGBTI asmenis, ir į žiniasklaidos vaidmenį atsikratant tokio suvokimo; pabrėžia, kad būtina nacionaliniu ir Europos lygmenimis rengti informavimo skatinimo kampanijas LGBTI asmenų teisių klausimu;
6. pabrėžia, kad lesbietės dažnai patiria daugybinę diskriminaciją (dėl to, kad jos moterys, ir dėl to, kad jos lesbietės) ir kad LGBTI asmenų lygybės rėmimo veiksmai turi būti vykdomi kartu su veiksmais moterų ir mergaičių lygybei užtikrinti, idant lesbietės taptų lygios su visais, būtų nediskriminuojamos ir gyventų be smurto;
7. pabrėžia, kad būtina skatinti politiką ir praktiką, kurių tikslas – kovoti su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės, ir remti politiką, kuria siekiama puoselėti įvairovę darbo vietoje, kartu su iniciatyvomis, kuriomis skatinama visapusiškas LGBTI asmenų įtraukimas į darbo aplinką ir pagarba jiems;
8. pabrėžia, kad, laikantis principo nediskriminuoti, LGBTI asmenims turėtų būti užtikrinta reprodukcinė pasirinkčių galimybė ir teikiamos vaisingumo paslaugos;
9. pabrėžia, kad lytinis švietimas turi apimti informaciją apie nediskriminavimą ir perteikti teigiamą požiūrį į LGBTI asmenis, siekiant veiksmingu būdu remti ir ginti jaunų LGBTI asmenų teises;
10. pabrėžia, kad būtina ugdyti ir lavinti socialinės ir sveikatos priežiūros specialistus ir, pagal atitinkamą mokymo programą rengiant specialias programas, pabrėžti pagarbos LGBTI asmenų orumui, taip pat specifinių jų sveikatos priežiūros ir pasirinkčių paisymo svarbą;
11. ragina valstybes nares imtis reikiamų priemonių ir užtikrinti, kad būtent translyčiai asmenys galėtų veiksmingai naudotis tinkamomis lyties keitimo paslaugomis, įskaitant psichologines, endokrinologines ir chirurgines ekspertines žinias translyčių asmenų sveikatos priežiūros srityje, nekeliant jiems nepagrįstų reikalavimų;
12. smerkia priverstinę translyčių asmenų sterilizaciją, kuri vis dar vykdoma kai kuriose valstybėse narėse, ir ragina nedelsiant užkirsti kelią šiam žmogaus teisių pažeidimui;
13. ragina valstybes nares imtis veikslių ir skatinti pagarbą LGBTI asmenims ir jų įtrauktį

mokykloje, taip pat skatinti objektyvias žinias klausimais, susijusiais su seksualine orientacija, lytine tapatybe ir lyties raiška mokyklose ir kitose švietimo įstaigose; reiškia susirūpinimą dėl to, kad jauno amžiaus LGBTI asmenims ir tiems, kurie laikomi LGBTI asmenimis, vis dažniau tenka susidurti su patyčių pavojumi; pabrėžia, kad būtina kurti saugią aplinką visiems jaunuoliams – nesvarbu, kokia jų lytis, rasė ar seksualinė orientacija;

14. pabrėžia, kad svarbu pripažinti LGBTI asmenų pilietines teises nediskriminuojant dėl jų seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; ragina valstybes nares remiantis ES taisyklėmis pripažinti visų formų santuoką, partnerystę ir tėvystę, kurią jų teritorijoje gyvenantys ar dirbantys asmenys yra sudarę / įgiję kitur, ir ragina Komisiją imtis veiksmų prieš valstybes nares, kurios šito nedaro;
15. ragina valstybes nares svarstyti, kaip pritaikyti savo šeimos teisę prie šiandien kintančių šeimos modelių ir formų, ir įtraukti galimybę vaikams turėti daugiau kaip du tėvus (ar teisėtus globėjus), nes taip atsivertų galimybės labiau pripažinti vadinamąsias vaivorykštės šeimas ir LGBT šeimas bei iš naujo sukurtas šeimas;
16. ragina valstybes nares užtikrinti, kad vienišos moterys ir lesbietės galėtų gydytis nuo nevaisingumo ir gauti medicininę pagalbą reprodukcijai;
17. pabrėžia, kad būtina praktiškai gerbti teisę į saviraiškos laisvę: užtikrinti galimybę gauti ir teikti informaciją su seksualine orientacija ir lytine tapatybe susijusiais klausimais bet kokių raiškos būdu, įskaitant spaudą, leidinius, žodinius ir rašytinius pareiškimus, meną ir žiniasklaidą; pabrėžia, kad būtina gerbti visų LGBTI asmenų laisvę į taikius susirinkimus ir asociacijas; mano, kad dėl to vietos ir regioninės valdžios institucijos turėtų padėti LGBTI organizacijoms, besistengiančioms organizuoti tokius renginius, kaip gėjų paradai, kadangi taip visuomenė gali būti išsamiau informuojama LGBTI klausimais ir įgalinami LGBTI asmenys;
18. atkreipia dėmesį į tai, kad labai trūksta duomenų ir mokslinių tyrimų, susijusių su problemomis, kurias patiria LGBTI asmenys, su problemų mastu ir veiksmais, kurių imamasi siekiant jas spręsti; pažymi, kad tokia informacija nepaprastai svarbi tinkamai politikai vystyti ir veiksmų prioritetams nustatyti, ir ragina ES ir valstybes nares spręsti šias problemas bei atitinkamai veikti;
19. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų renkami ir analizuojami atitinkami kiekybiniai duomenys – rengiami reguliarūs tyrimai, susiję su įsigalėjusiu LGBTI asmenų užgauliojimu ir viktimizacija.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	5.12.2013
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 11 -: 4 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Lívia Járóka, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Raül Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis, Inês Cristina Zuber
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Izaskun Bilbao Barandica, Minodora Cliveti

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	17.12.2013
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 40 -: 2 0: 6
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Jan Philipp Albrecht, Edit Bauer, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Philip Claeys, Carlos Coelho, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Ioan Enciu, Tanja Fajon, Monika Flašíková Beňová, Kinga Gál, Kinga Göncz, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Livia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Baroness Sarah Ludford, Monica Luisa Macovei, Svetoslav Hristov Malinov, Véronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Nuno Melo, Roberta Metsola, Claude Moraes, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Nils Torvalds, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Auke Zijlstra
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Cornelis de Jong, Mariya Gabriel, Ana Gomes, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Jean Lambert, Ulrike Lunacek, Jan Mulder, Raül Romeva i Rueda, Salvador Sedó i Alabart, Marie-Christine Vergiat, Janusz Wojciechowski
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Leonardo Domenici